

"הוצא את המקלל"

4

הגה ועוד יש לפרש שמפילא לעשות נמה שזומר
רוח האדם נקרט וקוצר (ו) דבר רומי דבר
גשמי והכל הוא עיי שהוא רופא כל בער כי לו
האדם נקו הנריאות ונשממו משחמרת נקרט (דברי עזמנו):
יא אה

הוצא
בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי בתוך בני ישראל ונצלו במחנה
בן השראליה ואיש השראלי: ויקב בן האשה השראליה את השם
ויקלל ויביאו אתו אל משה ושם אמו שלמית בת דביר למשה י:ו
ויניחהו במשמר לקרש להם על פי יהוה:
וידבר יהוה אל משה לאמר: הוצא את המקלל אל מחוץ למחנה
וסמכו כל השמעים את ידיהם על ראשו ורגמו אתו כל העדה:
ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כייקלל אלהיו ונשא חטאו:
ונקב שם יהוה מות ימת רגום ורגמיהו כל העדה כגר באזרח
בנקבו שם ימת: ואיש כי יכה כל גוש אדם מות ימת: ומכה גוש
במה ושלמנה נפש תחת נפש: ואיש כי ימון מום בעמיתו באשר עשה
כן יגשה לו: שבר תחת שבר עין תחת עין תחת שן באשר ימון מום
באדם כן יתון גו: ומכה במה ושלמנה ומכה אדם ימת: משפט
אחד יהיה לכם כגר באזרח יהיה כי אני יהוה אלהיכם: וידבר
משה אל בני ישראל ויביאו את המקלל אל מחוץ למחנה ורגמו
אתו אבן ובני ישראל עשו כאשר צוה יהוה את משה:

7

המתכוין לומר תרומה ואמר
מעשר מעשר ואמר תרומה עולה ואמר שלמים
שלמים ואמר עולה שאינו נכנס לבית זה ואמר
לזה שאינו נהנה לזה ואמר לזה לא אמר כלום
ער שיהו פיו ולבו שוין:

בן ארומי נה

8

שניך בעדר הקצובות שעלי מן הירקצה
שקלים מתאימות ושקלה אין בהם: פתוט השני שפתחת ומדבריה
נאנה קפלה הרמון רקסך מפעד לצממך:

שיר כהני נב

2

כעל אהור

ומתניתא²⁷ אמרה: מבית דינו של משה יצא מחויב,
בא ליטע אהלו בתוך מחנה דן, אמרו לו: מה טיבך לכאן,
אמר להם: מבנות דן אני, אמרו לו איש על דגלו באורות
לבית אבותם כתיב (במדבר ב ב), נכנס לבית דינו של משה
ויצא מחויב²⁸, עמד וגידף.

ש' (ע)

3

(יז) ויתכן שהכו אלה הנצים זה את זה, על כן נכתבה זאת
הפרשה²⁹. וכבר הזכירה²¹, רק הוסיף כגר כאזרח יהיה (להלן
פסוק כב). והחל כי יכה כל גוש אדם, בזדון ולא במלחמה
מגר או אזרח²².

אין עזרא (ע)

4

(יב) ויניחהו, לבדו, ולא הגיחו מקושש עמו³⁰, ששניהם היו
בפרק אחד. ויודעים⁴⁰ היו שהמקושש במיתה⁴¹, אבל לא פורש
להם באיזו מיתה, לכך נאמר: כי לא פורש מה יעשה לו
(במדבר טו לד)⁴². אבל במקלל הוא אומר: לפרוש להם⁴³,
שלא היו יודעים אם חייב מיתה אם לאו.

ש' (ע)

5

ולא קשיאוי, שהקב"ה כל זמן היותם בהר
סיני לא רצה שיומת המקושש, שלא יהיו
מתעסקין במיתה. שכל זמן שהיו ישראל בהר
סיני אחר שקבלו את התורה היה זמן שמחה,
כאדם הנושא אשה, כדכתיב (דברים כה ה)
"וישימח את אשתו אשר לקח", הכתוב אומר
שישמח את אשתו שנה אחת, והקב"ה לקח
את ישראל אליו, והיה דומה בהר סיני לחתן
שקדש אשה⁴⁴. וזהו שפירש רש"י אצל נדב
ואביהו "שאו את אחיכם מאת פני הקודש"
(ליל ג ז) "כאדם האומר העבר את המת מאת
פני הכלה כו". ולפיכך לא רצה הקב"ה שיהיו
מתעסקין במיתתו של מקושש. אף על גב
דכתיב (משלי יא ט) "באבוד רשעים רינה", מכל
מקום שמחה אין כאן⁴⁵. וישראל שהיו אצל
הר סיני שנה אחת חרין מעשרה ימים (רש"י
נמנו ג י ט) מעוטו של חדש⁴⁶, וכל זמן שהיו
ישראל אצל הר סיני לא רצה שיומת, כי השנה
הזאת היה זמן שמחה להקב"ה עם ישראל.
וכן כשיצאו ממצרים, שבאו לקבל תורתו,
הכל היה ימי שמחה⁴⁷, ולא רצה לערב בהם

17

*ברית כרותה לשפתים דאמר ר' יוחנן מנין
שבכרית כרותה לשפתים שנאמר "ויאמר
אברהם אל נעריו שבו לכם פה עם החמור
ואני והנער נלכה עד כה ונשתחוה ונשובה
אליכם ואיסתיעא מלחא דדודר תרוייהו

ש' אהור (ע)

18

הכהן אליאנשי הקבא הבאים למלקמה זאת חקת התורה אשר
צוה יהוה את משה: אך את הנהב ואת הכסף את הנהשת את
הכסף את הנהב ואת העפרת: כל דבר אשר יבא באש מעבירו
באש וטהרו און במי נדה יתקא וכל אשר לא יבא באש מעבירו
במים: וכבסוהם בגדיהם ביום השביעי ושתרפם ואחר תבאו אל
הקמחה:

כנסת נהור

13

מתני' המתפלל ומעה סימן רע לו ואם שליו צבור הוא סימן רע
לשולחו מפני *ששלוהו של אדם כמותו אמרו עליו על ר' חנינא בן דוסא
שהיה מחפלל על התולים ואמר זה חזי זה מת אמרו לו מנין אתה יודע אמר
להם אם שגרה חפלתי בפי יודע אני שהיא מקובל ואם לאו יודע אני
שהוא כמורף: גכ

כנסת (ע)

אמרו עליו על רבי חנינא וכו': מנא הני מילי איד
ידוע בן לוי דאמר קרא "כורא נב שפתים שלום לרדוק ולקרוב אמר
ה' ורפאתו

ש' (ע)

(9)

ויאמר לה מלאך יהוה
א הרבה ארבה את זרעך ולא יספר מלב: ויאמר לה מלאך יהוה
הגד הנה וילדת בן וקראת שמו ישמעאל כיישמע יהוה אלי עמך:
ב והוא יהיה פרא אדם וידו בכל יד כל בו ועל פניו כל אשיו ושקו:

כרם היה לנבות הזורעאלי. ככהיב ככבד את ה' מהונך מכה
שחונך שאם היה קולך נאה עבור לפני התיבה. היא
בן אחותו של ר' אלעזר הקפא היה קולו נאה והיה אומר לו היא
בני עמה וכבד את ה' ממה שחונך. נבות היה קולו נאה והיה
עולה לירושלים והיו כל ישראל מתכנסק לשמוע את קולו, פעם אחת
לא עלה והעירו עליו בני בלעל ואבר מן העולם מי גרם לו על ידו
שלא עלה לירושלים בראייה לכבד את הקב"ה ממה שחוננו למה שכבד
אמרה חורה ק'לא יחמוד איש את ארצך אימתי בעלותך:

יחזקאל שמעוני
מכיון א' כא

(15)

וייצא הרוח ועמד לפני ה' ויאמר אני אפתנו ויאמר ה' אליו במה ויאמר אצא ויהייתו רוח שקר בפי כל נביאיו
ויאמר חפתה וגם תוכל צא ועשה כן *מאי רוח אד' יוחנן רוחו של נבות הירועאלי מאי צא אמר רבינא צא
ממחיצתי שכן כתיב *דובר שקרים לא יכון לנגד עיני

(22) ג' מ' נ' ו' י' (כ"ט)

כל-אלמנה
ב ויתום לא תענון: אם-ענה תענה אתו כי אם-צעק יצעק אלי שמע
ב אשמע צעקתו: וחרה אפי וחרגתי אתכם בחרב והיו נשיכם אלמנות
ובניכם יתמים:
ב אם-כסף תלוה את-עמי את-העני עמך לא-תהנה לו פנשה לא-
ב תשיכון עליו נשך: אם-תכל תחבל תחבל שלמת רעך עד-בא השמש
ב תשיבנו לו: כי הוא קסותה לבדה הוא שמלתו לערו במה ישלב והיה
ב כייצעק אלי ושמעתי כייחנן אני:

*חניא
א' אלעזר בן פרטא בוא וראה כמה גדול כח
של לשון הרע מעלן ממרגלים ומה המציא
שם רע על עצים ואבניה כך המציא שם רע על חבירו על אחת כמה וכמה
כמאי דלמא משום דר' חנינא בר פפא *ראמר רבי חנינא בר פפא דבר גדול
דברו מרגלים באותה שעה דכתיב *כי חוק הוא ממנו *אל תיקרי דכי חוק הוא
ממנו אלא ממנו ככיכול *בעל הבית אין יכול להוציא כליו משם אלא אמר
רבה אמר ר"ל אמר קרא וימחו האנשים מוציא דבת הארץ רעה על דבת
הארץ שרציא

ג' ע' ר' כ' ט

(17)

ושם אמו שלומית בת דברי למטה
דן . שלומית דא' לוי דהות פטמא בשלמא שלם לך שלם לכוון . בת
דבריא' ר' יצחק שהביאה דבר על בנה .

יחזקאל כ"ב
כ"ב

(18)

וישקשי המאנה בקרבת השם. לפי שמתרוקן
האדם במאמר הרע שהוא מקל-טובה, וכל-הוד
גפשו נהפף למשחית. והנה הוא נהשב בקהמות,
פי גאותו דבר ממש שהקדילו השם. והקבר
למטה ובו נעשה אדם, והוא הדבור, שנהפך בו
ממיני הקהמות, מהקדיל הוא אצ צמו לרעה
ומוציא צמו לגמרי מקל-גדר. הדעת ונעשה
קשרץ נמאס ונאצל וקמטה ממנו, וצל-פן הנהירתנו
התורה על זה, פי האל הטוב יתפץ בטובתנו.
והקל-דבור ודבור הגורם מגיעת הטובה ממנו -
יבא כנגד תפצו ברופ הוא.

100 החנין
כ"ב

(19)

נדבר והנה אלי משה לאמר: קח את המטה וקח את העדה ו
אתה ואתה ואתה ואתה ואתה ואתה ואתה ואתה ואתה ואתה
לתם מים מן הסלע והשקות את העדה ואת בעירם: וקח משה את
המטה מלפני יהוה כאשר צוהו: וקח משה ואתה ואתה ואתה ואתה
פני הסלע ויאמר לתם שמעו גא המרים המן הסלע. הנה בוציא
לתם מים: ויהוה משה את-ידו וקח את הסלע במטהו פעמים ויצאו
מים רבים ומשקת העדה ובעירם:
והנה אלי משה ואל-אחרן יצו לא-תאמנתם כי לתקדשני לעיני
בני ישראל לכן לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ אשר-
נתתי לתם: הנה מי מריה אשר-דברו בני ישראל את יהוה ויקדש
י' הים: משלת משה מלאכים בקדש אלי מלאך אדום בזה
י' אמר אתה ישראל אתה ידעת את כל-הקללה אשר מאתנו: וקדו-
אבתינו מארומה ונשב במקרים ומים רבים הרע לנו מקרים
י' ונאבתינו: ונצעק אל-יהוה ושמע קולנו וישלח מלאך ויצאנו
י' ממקרים והנה אנחנו בקדש עיר קצה גבולה: נעברה גא בארצה
לא נעבר בשדה ובקרים ולא נשמה מי באר דרך המלך נלך לא
י' נטה ימין ושמאלו עד אשר-נעבר גבולה: ויאמר אליו אלוס לא
י' מעבר כי פן-תחרב אצא לקראתך:

ס' ט' ח' ז'

(20)

(ית) מן בחרב אצא לקראתך, אחס' מתגאים בקול שהורישכם
אביכם ואומרים: ונצעק אל ה' וישמע קולנו (לעיל פסוק
טז), ואנו אצא עליכם במה שהורישנו אבי: ועל חרבו תחיה